

УДК 378.147:811.112.2

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-987-997](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-987-997)

Твердохліб Олександр Степанович доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри германської філології та перекладу, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, <https://orcid.org/0000-0002-1502-2937>

Надольська Юлія Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, <https://orcid.org/0000-0001-9519-8846>

Єпіфанцева Лариса Анатоліївна старший викладач кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, <https://orcid.org/0000-0003-4686-0121>

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Анотація. У статті досліджено проблему інтеграції міжкультурної компетентності у процес викладання німецької мови як ключового чинника модернізації іншомовної освіти в умовах глобалізації. Мета дослідження полягає у визначенні теоретичних засад поняття «міжкультурна компетентність», аналізі сучасних методичних підходів до її формування у процесі вивчення німецької мови та виокремленні педагогічних умов, що сприяють ефективному розвитку цієї компетентності у студентів. У роботі узагальнено сучасні тенденції лінгводидактики, що характеризуються переходом від традиційних лінгвоцентричних до інтегрованих, компетентісно орієнтованих моделей навчання. З'ясовано, що провідними методичними підходами є інформаційно-когнітивний, комунікативно-діяльнісний та інтегровано-трансформативний. Перший зорієнтований на розширення фонових знань студентів про культуру німецькомовних країн, другий – на формування практичних навичок міжкультурного спілкування через рольові ігри, симуляції, проєкти та співпрацю, а третій – на розвиток критичного мислення, рефлексії й умінь переосмислювати власну культурну ідентичність у діалозі з іншими культурами. Встановлено три рівні інтеграції культурного компоненту у навчальний процес: адитивний,

вбудований і трансформативний, що у поєднанні забезпечують цілісність і системність формування міжкультурної компетентності. Окрему увагу приділено педагогічним умовам ефективної реалізації цього процесу, зокрема створенню культурно насиченого освітнього середовища, застосуванню інтерактивних методів навчання, забезпеченню професійної готовності викладача як фасилітатора міжкультурного діалогу, інтеграції культурного змісту у кожную навчальну тему та організації простору для особистісної рефлексії студентів. Визначено, що оптимальне поєднання цих умов сприяє переходу від механічного засвоєння лінгвістичних знань до усвідомленого використання мови як інструменту міжкультурного порозуміння. Отримані результати підтверджують, що інтеграція міжкультурної компетентності у викладання німецької мови є ефективним засобом підготовки студентів до активної участі в міжкультурному спілкуванні, сприяє формуванню їхньої громадянської позиції, толерантності, відкритості та здатності діяти в умовах культурного різноманіття.

Ключові слова: міжкультурна компетентність, німецька мова, іншомовна освіта, інтегрований підхід, кооперативне навчання, педагогічні умови, культурна рефлексія.

Tverdokhlib Oleksandr Stepanovych Doctor of Public Administration, Professor, Professor at the Chair of German Philology and Translation, Taras Shevchenko National University of Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-1502-2937>

Nadolska Yuliia Anatoliivna PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Germanic Philology and Methodology of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical Faculty of Social Sciences, Humanities and Law, <https://orcid.org/0000-0001-9519-8846>

Yepifantseva Larysa Anatoliivna Senior Lecturer at the Department of Germanic Philology and Methodology of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical Faculty of Social Sciences, Humanities and Law, <https://orcid.org/0000-0003-4686-0121>

INTEGRATING INTERCULTURAL COMPETENCE INTO GERMAN LANGUAGE TEACHING

Abstract. The article explores the problem of integrating intercultural competence into the process of teaching the German language as a key factor in the modernization of foreign language education under globalization. The aim of

the study is to define the theoretical foundations of the concept of “intercultural competence,” analyze current methodological approaches to its development in the process of learning German, and identify the pedagogical conditions that promote its effective formation among students. The paper generalizes current trends in linguodidactics, which are characterized by a shift from traditional linguocentric models to integrated, competence-based models of learning. It has been found that the leading methodological approaches include the information-cognitive, communicative-activity, and integrated-transformative ones. The first focuses on expanding students’ background knowledge about the culture of German-speaking countries; the second emphasizes the formation of practical intercultural communication skills through role plays, simulations, projects, and collaboration; and the third develops critical thinking, reflection, and the ability to reinterpret one’s own cultural identity in dialogue with other cultures. Three levels of integration of the cultural component into the educational process have been identified: additive, embedded, and transformative, which together ensure the integrity and systematic nature of intercultural competence development. Special attention is given to the pedagogical conditions for effective implementation of this process, including the creation of a culturally rich educational environment, the use of interactive teaching methods, ensuring the teacher’s professional readiness as a facilitator of intercultural dialogue, integrating cultural content into each learning topic, and organizing spaces for students’ personal reflection. It has been determined that the optimal combination of these conditions promotes the transition from mechanical acquisition of linguistic knowledge to the conscious use of language as a tool of intercultural understanding.

The results confirm that the integration of intercultural competence into teaching German is an effective means of preparing students for active participation in intercultural communication, fostering their civic engagement, tolerance, openness, and ability to act within cultural diversity.

Keywords: intercultural competence, German language, foreign language education, integrated approach, cooperative learning, pedagogical conditions, cultural reflection.

Постановка проблеми. Сучасна система іншомовної освіти спрямована не лише на формування мовної компетентності, а й на розвиток здатності до ефективного міжкультурного спілкування. У цьому контексті інтеграція міжкультурної компетентності у процес викладання німецької мови набуває особливого значення, оскільки забезпечує гармонійне поєднання лінгвістичних, соціокультурних та когнітивних аспектів навчання. Уміння розуміти, інтерпретувати та адекватно реагувати на культурні

особливості іншого народу є необхідною складовою підготовки сучасного фахівця, здатного до міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації.

Актуальність дослідження зумовлена потребою модернізації методик викладання німецької мови у напрямі формування в студентів не лише мовних, а й культурно-комунікативних умінь. Традиційний підхід, орієнтований переважно на засвоєння граматики та лексики, не забезпечує достатнього рівня підготовки для міжкультурного діалогу. Натомість сучасна лінгводидактика пропонує інтегровані моделі навчання, у яких мовна компетенція розвивається у тісному взаємозв'язку з культурною рефлексією, толерантністю та відкритістю до іншого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд літератури демонструє поступовий перехід від лінгвоцентричних до інтегрованих, компетентісно орієнтованих моделей навчання німецької мови, у яких міжкультурна складова розглядається як необхідна умова ефективної іншомовної освіти. У фокусі сучасних методик – активні, кооперативні формати взаємодії (peer-teaching, «мозаїка», рольова гра), що поєднують мовну практику зі змістовим культурним контекстом і забезпечують стійку навчальну мотивацію та зростання автономії здобувачів освіти [1]. Ідея інтеграції культурного матеріалу на рівні цілей, змісту й оцінювання підтримується також дослідженнями, які описують «інтегрований підхід» як узгодження мовних, соціокультурних і когнітивних результатів у межах курсу, модуля та окремого заняття; ключовими механізмами виступають аутентичні тексти, міжпредметні зв'язки й ситуативні завдання, наближені до реальних практик спілкування [3]. Концептуальне підґрунтя такого зближення формує соціокультурна парадигма, у межах якої міжкультурна компетентність трактується як поєднання знань про іншу культуру, рефлексивного ставлення до «свого/чужого» і здатності вибудовувати ефективну комунікацію в умовах культурного різноманіття [4; 5].

У прикладних розвідках акцент зміщується на добір і дидактизацію автентичних матеріалів, комплекс завдань для порівняльної інтерпретації культурних реалій, а також на етапність формування міжкультурної компетентності: від накопичення фонових знань та вироблення адекватних установок до практик реальної/імітаційної взаємодії (проекти, дебати, онлайн-контакти з носіями мови) [6; 7]. Водночас підкреслюється роль професійної підготовки майбутнього викладача, здатність конструювати навчальні ситуації «культурного діалогу», оцінювати міжкультурні результати та спрямовувати самостійну роботу студентів визначається як ядро методичної компетентності педагога-германіста [8]. У межах дискурсу про публічну роль німецької мови наголошується, що проекти міжкультурної взаємодії (зокрема в рамках спільних українсько-німецьких

ініціатив) підсилюють громадянську активність і критичну пам'ять, роблячи курикулум чутливим до суспільних запитів [9].

Міжнародні студії пропонують операціоналізацію поняття intercultural competence через поєднання компонентів знання (knowledge), умінь/стратегій (skills/strategies) та установок (attitudes), що мають формуватися в наскрізному режимі – від добору матеріалів до способів оцінювання; окрема увага приділяється розвитку прагматичної чутливості та медіації значень між культурами [10]. Німецькомовна методична традиція конкретизує інструментарій через Landeskunde та DaF/DaZ-практики: тематичні модулі з опорою на регіонознавство, фразеологію з культурним маркуванням, міські/регіональні студії, що інтегруються у вправи на продукцію й рецепцію, а також у проєктні формати (мікропольові дослідження, віртуальні екскурсії, аналіз медіатекстів) [11].

Таким чином, корпус проаналізованих джерел обґрунтовує необхідність вбудовувати міжкультурну компетентність у структурування цілей, змісту, методів і оцінювання на курсі німецької мови. Найбільш результативними засобами постають: а) кооперативне навчання з високим рівнем участі студентів [1]; б) інтегрований дизайн занять і модулів з опорою на аутентичні й регіонознавчі матеріали [3; 11]; в) поетапне формування знань-установок-умінь у зв'язку з реальними практиками міжкультурної взаємодії [6; 10]; г) цілеспрямована підготовка викладача до проєктування та оцінювання міжкультурних результатів навчання [8]; ґ) інституційні й суспільні рамки, що підсилюють мотиваційний і ціннісний вимір вивчення мови [2; 9]. Сукупно це створює методичну «дорожню карту» для інтеграції міжкультурної компетентності в курс німецької мови, релевантну як для загальної, так і для професійно орієнтованої підготовки.

Метою статті є визначення основних підходів і методів інтеграції міжкультурної компетентності у процес викладання німецької мови, а також аналіз їхнього впливу на мотивацію та ефективність навчання. Для досягнення цієї мети передбачено розв'язання таких завдань:

- з'ясувати теоретичні засади поняття «міжкультурна компетентність» у контексті іншомовної освіти;
- проаналізувати сучасні методичні підходи до її формування у процесі вивчення німецької мови;
- визначити педагогічні умови, що сприяють розвитку міжкультурної компетентності студентів.

Виклад основного матеріалу. Міжкультурна компетентність у сучасній іншомовній освіті розглядається як інтегральна здатність особистості ефективно взаємодіяти з представниками інших культур, розуміти їхні цінності, норми та комунікативні стратегії. Вона передбачає

поєднання знань про культурні реалії, умінь міжкультурної комунікації та установок, спрямованих на толерантність, емпатію й відкритість до іншого [10]. У межах лінгводидактики міжкультурна компетентність трактується як складова комунікативної компетентності, що охоплює когнітивний, поведінковий та емоційно-ціннісний компоненти [3; 4].

Її формування у процесі викладання німецької мови базується на інтегрованому підході, який поєднує мовну та культурну освіту, сприяючи одночасному розвитку лінгвістичних і соціокультурних навичок [3].

Дослідники наголошують, що опора на автентичні тексти, відео, міжпредметні зв'язки та рольові ситуації активізує пізнавальну діяльність студентів і підвищує їхню мотивацію [1; 7]. Особливе значення мають кооперативні методи навчання (peer teaching, навчальні мозаїки), які сприяють розвитку навичок співпраці, відповідальності та культурного посередництва [1]. Поступове формування міжкультурної компетентності охоплює три послідовні етапи: засвоєння культурознавчих знань, вироблення адекватних соціокультурних установок і застосування їх у реальних або змодельованих комунікативних ситуаціях [6; 7]. Розвиток цієї компетентності значною мірою залежить від професійної підготовки викладача, який має створювати навчальне середовище культурного діалогу та оцінювати не лише мовні, а й міжкультурні результати навчання [8].

Сучасні методичні підходи до формування міжкультурної компетентності у процесі вивчення німецької мови характеризуються прагненням до інтеграції культурного компоненту в усі етапи навчального процесу – від постановки цілей до оцінювання результатів. Вони спрямовані на створення навчального середовища, у якому мова виступає не лише засобом комунікації, а й інструментом пізнання іншої культури та саморефлексії.

Першою групою є підходи інформаційно-когнітивного спрямування, що базуються на країнознавчих і лінгвокультурних матеріалах. Їхня мета – розширити фонові знання студентів про історію, традиції, цінності й мовні норми німецькомовних країн. Вони формують основу для розуміння культурно зумовлених аспектів мовлення, проте залишаються переважно описовими.

Другу групу становлять комунікативно-діяльнісні підходи, у яких культура інтегрується через мовленнєву практику. Заняття будуються на рольових іграх, проєктній роботі, симуляціях типових міжкультурних ситуацій. Такий підхід активізує емоційно-ціннісну сферу студентів, сприяє виробленню навичок культурного посередництва та розвитку емпатії.

Особливу роль відіграють кооперативні формати навчання, що передбачають взаємодію в парах і групах, спільне розв'язання завдань та обмін культурним досвідом.

До третьої групи належать інтегровані та трансформативні підходи, у межах яких міжкультурна компетентність розглядається як наскрізна мета іншомовної освіти. Тут поєднуються мовні, соціокультурні й критично-рефлексивні аспекти навчання. Вивчення німецької мови відбувається через аналіз автентичних текстів, мультимедійних ресурсів, міждисциплінарних тем і порівняння культурних перспектив. Такі підходи не лише формують практичні навички спілкування, а й розвивають здатність студентів критично оцінювати культурні явища, усвідомлювати власні цінності та позицію в міжкультурному діалозі.

Класифікаційно ці підходи можна поділити на три рівні інтеграції: адитивний, коли культурний матеріал подається окремими блоками; вбудований, коли він включається в зміст кожної теми; і трансформативний, який передбачає переосмислення навчання як процесу взаємного культурного збагачення. У поєднанні вони створюють цілісну модель формування міжкультурної компетентності, що забезпечує розвиток знань, умінь і ціннісних орієнтацій студентів та підвищує ефективність викладання німецької мови в умовах глобалізованого освітнього простору.

Педагогічні умови, що сприяють розвитку міжкультурної компетентності студентів у процесі вивчення німецької мови, становлять сукупність факторів, які забезпечують цілісність, системність і результативність навчального процесу. Їх реалізація спрямована на створення навчального середовища, у якому мова розглядається не лише як інструмент комунікації, а як носій культури, засіб пізнання світу і побудови міжкультурного діалогу.

Першою необхідною умовою є створення культурно насиченого навчального середовища, яке забезпечує постійне занурення студентів у автентичний культурний простір. Це передбачає використання різноманітних джерел інформації (художніх і публіцистичних текстів, фільмів, музичних творів, документальних програм, інтерв'ю, відеоблогів і віртуальних екскурсій). Автентичні матеріали дають можливість студентам спостерігати живу мову у контексті, засвоювати не лише лексико-граматичні структури, а й культурно марковані елементи комунікації, особливості невербальної поведінки, системи цінностей та соціальних кодів носіїв мови.

Другою умовою є впровадження інтерактивних форм навчання, що стимулюють активну пізнавальну діяльність, співпрацю та діалогічну взаємодію між учасниками освітнього процесу. Рольові ігри, дебати, обговорення культурних феноменів, групові проєкти, творчі презентації та симуляції реальних комунікативних ситуацій дають змогу студентам не лише опановувати мовний матеріал, а й застосовувати його у соціально

значущих контекстах. У ході таких занять формується здатність до емпатії, толерантності, гнучкості у спілкуванні та готовність до співпраці з представниками інших культур.

Третьою педагогічною умовою виступає інтеграція міжкультурного компоненту у зміст навчальних програм і методику викладання. Вона передбачає, що культурні аспекти не додаються до навчального матеріалу епізодично, а стають його органічною частиною. У кожній темі мають бути представлені культурознавчі елементи, що відображають специфіку комунікативної поведінки, соціальні норми, побут, традиції, систему освіти, цінності та етикет німецькомовних країн. Такий підхід забезпечує природне поєднання мовного і культурного розвитку, сприяє формуванню не лише комунікативних, а й когнітивних і соціокультурних компетенцій.

Важливе значення має також професійна готовність викладача до реалізації міжкультурного навчання. Викладач у цьому процесі виступає не лише джерелом знань, а фасилітатором, який створює умови для міжкультурного діалогу, підтримує атмосферу взаємоповаги та довіри, спонукає студентів до осмислення культурних відмінностей. Ефективне формування міжкультурної компетентності можливе лише за умови, що сам викладач володіє високим рівнем міжкультурної свідомості, здатністю до емпатії, креативністю у доборі матеріалів і методів, а також умінням моделювати ситуації міжкультурного спілкування.

Ще однією суттєвою умовою є створення рефлексивного простору навчання, у межах якого студенти мають можливість аналізувати власні уявлення про іншу культуру, порівнювати цінності, норми поведінки, традиції, розмірковувати над подібностями та відмінностями у культурних моделях світу. Ведення щоденників, рефлексивних есе, участь у дискусіях після перегляду фільмів або культурних заходів допомагають студентам усвідомити власну культурну ідентичність, подолати стереотипи та сформувати відкритість до інших світоглядних систем.

До важливих педагогічних умов належить і організація навчального процесу на засадах партнерської взаємодії між викладачем і студентами, що сприяє розвитку автономії, відповідальності та ініціативності. Коли студент сприймається не лише як об'єкт навчання, а як активний учасник міжкультурного діалогу, у нього формується відчуття причетності до процесу пізнання і створення культурних смислів.

Отже, ефективний розвиток міжкультурної компетентності студентів забезпечується за умови поєднання культурно насиченого середовища, інтерактивної методики навчання, інтегрованого змісту, високої професійної готовності викладача та організації простору для особистісної рефлексії.

Взаємодія цих чинників створює підґрунтя для формування особистості, здатної не лише володіти іноземною мовою, а й розуміти іншу культуру, приймати різноманітність і продуктивно діяти в полікультурному світі.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що інтеграція міжкультурної компетентності у викладання німецької мови є однією з ключових тенденцій розвитку сучасної іншомовної освіти, спрямованої на формування особистості, здатної до ефективного діалогу культур.

Міжкультурна компетентність виступає не додатковим елементом мовної підготовки, а її концептуальним ядром, яке забезпечує взаємопов'язаний розвиток мовних, соціокультурних та когнітивних умінь студентів.

З'ясовано, що ефективність формування міжкультурної компетентності визначається застосуванням інтегрованого підходу, у межах якого мовна освіта поєднується з культурною рефлексією та ціннісним усвідомленням іншості.

Найрезультативнішими методами визнано вико-ристання автентичних матеріалів, міждисциплінарних зв'язків, інтерактивних і кооперативних форм навчання, що сприяють розвитку критичного мислення, емпатії, толерантності та відкритості до інших культур. Важливу роль відіграє також етапність формування компетентності – від засвоєння культурознавчих знань до практики міжкультурної взаємодії у реальних або змодельованих ситуаціях.

Виявлено, що визначальними педагогічними умовами ефективного формування міжкультурної компетентності є створення культурно насиченого навчального середовища, інтерактивна організація навчання, інтеграція культурного компоненту у зміст програми, професійна готовність викладача до міжкультурного навчання та забезпечення рефлексивного простору для усвідомлення студентами власної ідентичності й ціннісних орієнтацій.

Поєднання цих чинників забезпечує системність і цілісність освітнього процесу, сприяючи переходу від інформаційного засвоєння до особистісного переживання і практичного застосування культурних знань.

Отже, інтеграція міжкультурної компетентності у процес викладання німецької мови є не лише педагогічною необхідністю, а й стратегічним напрямом модернізації мовної освіти в умовах глобалізації. Вона створює підґрунтя для виховання освіченої, культурно свідомої, соціально відповідальної особистості, здатної спілкуватися у багатокультурному середовищі, зберігаючи власну ідентичність і поважаючи цінності інших народів.

Література:

1. Бунтурі Ю. В., Полянська Т. В., Ніконоров С. І. Сучасні методики викладання англійської та німецької мов. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2018. Т. 29 (68), № 1. С. 1–4.
2. Борисенко Ю. А. Діалог культур та його реалізація при викладанні німецької мови в українських вишах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Видво НаУОА, 2023. № 17 (85). С. 218–221.
3. Горбань О. Д., Письменна І. І., Щербицька В. В. Інтегрований підхід до вивчення іноземної мови у ЗВО. Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія, 2020, № 1. С. 144–150.
4. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей. Миколаїв: Вид-во Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, 2007. 424 с.
5. Постригань А. В. Мова як інструмент міжкультурної комунікації для формування особистості. Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: зб. матеріалів Міжнар. наук. – практ. конф., м. Київ (15 берез. 2016 р.). Київ: КНЕУ, 2016. С. 112–115.
6. Прокопчук Л. В. Вивчення іноземної мови – шлях до пізнання чужої культури. 2020. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/70f77aed-0988-4c37-965a-bec9553c77e2/content>
7. Різник Ю., Бондар Н. Інтеграція культурних аспектів у викладанні німецької мови: підвищення мотивації та розуміння країни носія мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 76, т. 3. С. 113–117. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-3-19>
8. Свиридчук В.П. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови під час самостійної роботи [монографія]. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2024. 381с.
9. Харчук Н. Р Міжкультурна комунікація як домінуючий фактор формування іншомовної комунікативної компетенції у рамках проведення українсько-німецького року мов 2017 / 2018. Іншомовна підготовка працівників право-охоронних органів та фахівців із права, 2018. С. 76–80.
10. Nemati, A., Marzban, A., Maleki, E. The role of intercultural competence in foreign language teaching. *International Journal of Language and Linguistics. Special Issue: Innovations in Foreign Language Teaching*. 2014. P. 8–12.
11. Zeuner U, Technische Universität Dresden Fakultät Sprach- und Literaturwissenschaften / Institut für Germanistik, Lehrbereich DaF, Landeskunde und interkulturelles Lernen. Dezember, 2009. 133 p.

References:

1. Bunturi, Yu.V., Polianska, T.V., & Nikonorov, S.I. (2018). Suchasni metodyky vykladannia anhliiskoi ta nimetskoi mov [Modern methods of teaching English and German]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Scientific Notes of Vernadsky Taurida National University. Series: Philology. Social Communications*, 29(68)(1), 1–4 [in Ukrainian].
2. Borysenko, Yu.A. (2023). Dialoh kultur ta yoho realizatsiia pry vykladanni nimetskoi movy v ukrainskykh vyshakh [Dialogue of cultures and its implementation in teaching German

in Ukrainian universities]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia": Seriya "Filolohiia" – Scientific Notes of the National University "Ostroh Academy": Philology Series*, 17(85), 218–221 [in Ukrainian].

3. Horban, O.D., Pysmenna, I.I., & Shcherbytska, V.V. (2020). Intehrovanyi pidkhid do vyvchennia inozemnoi movy u ZVO [Integrated approach to learning a foreign language in higher education institutions]. *Visnyk Universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriya: Pedagogika i psykholohiia – Bulletin of Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology*, 1, 144–150 [in Ukrainian].

4. Hryshkova, R.O. (2007). Formuvannia inshomovnoi sotsiokulturnoi kompetentsii studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei [Formation of foreign language socio-cultural competence of students of non-philological specialties]. Mykolaiv: Vydavnytstvo Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly [in Ukrainian].

5. Postryhan, A.V. (2016). Mova yak instrument mizhkulturnoi komunikatsii dlia formuvannia osobystosti [Language as an instrument of intercultural communication for personality formation]. *Stratehii mizhkulturnoi komunikatsii v movnii osviti suchasnoho VNZ: zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Kyiv, March 15, 2016) – Strategies of Intercultural Communication in Language Education of Modern Universities: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*, 112–115. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

6. Prokopchuk, L.V. (2020). Vyvchennia inozemnoi movy – shliakh do piznannia chuzhoi kultury [Learning a foreign language as a way to explore another culture]. Retrieved from <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/70f77aed-0988-4c37-965a-6ec9553c77e2/content> [in Ukrainian].

7. Riznyk, Yu., & Bondar, N. (2024). Intehratsiia kulturnykh aspektiv u vykladanni nimetskoi movy: pidvyshchennia motyvatsii ta rozuminnia krainy nosiia movy [Integrating cultural aspects into German language teaching: Increasing motivation and understanding of the target culture]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current Issues of the Humanities*, 76(3), 113–117. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-3-19> [in Ukrainian].

8. Svyyrydiuk, V.P. (2024). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv nimetskoi movy pid chas samostiinoi roboty [Formation of foreign language communicative competence of future German language teachers during independent work]. Kyiv: Vydavnychiy tsentr KNLU [in Ukrainian].

9. Kharchuk, N.R. (2018). Mizhkulturna komunikatsiia yak dominuiuchy faktor formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentsii u ramkakh provedennia Ukrainsko-Nimetskoho Roku Mov 2017/2018 [Intercultural communication as a dominant factor in the formation of foreign language communicative competence within the framework of the Ukrainian-German Year of Languages 2017/2018]. *Inshomovna pidhotovka pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv ta fakhivtsiv iz prava – Foreign Language Training of Law Enforcement Officers and Legal Professionals*, 76–80 [in Ukrainian].

10. Nemati, A., Marzban, A., & Maleki, E. (2014). The role of intercultural competence in foreign language teaching. *International Journal of Language and Linguistics. Special Issue: Innovations in Foreign Language Teaching*, 8–12 [in English].

11. Zeuner, U. (2009). *Technische Universität Dresden Fakultät Sprach- und Literaturwissenschaften. Institut für Germanistik, Lehrbereich DaF, Landeskunde und interkulturelles Lernen* [Technical University of Dresden, Faculty of Language and Literature Studies, Department of German Studies, Section of DaF, Regional Studies and Intercultural Learning]. Dresden [in German].